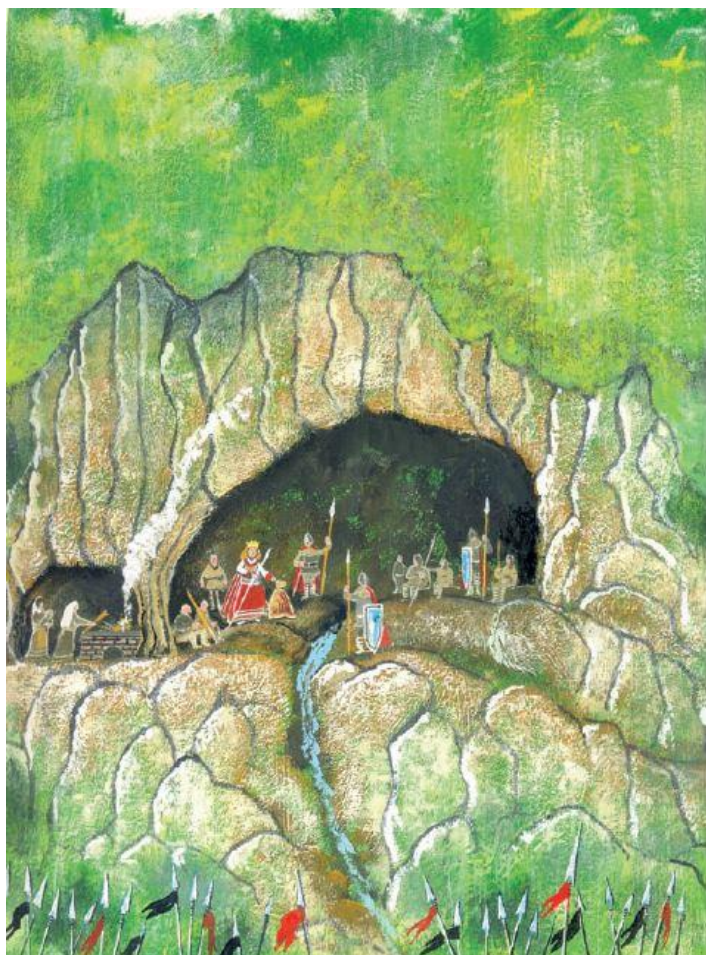

Hunski Átila in kraljica Vida

Skladno z legendo je Landarska jama v Nadiški dolini povezana s hudo zgodovinsko preizkušnjo beneških Slovencev, ki se je ohranila v ljudskem izročilu o ljudski kraljici Vidi. Slednja je z žensko zvitostjo ukanila [hunskega vojskovodjo Átila](#), da je po večmesečnem obleganju Landarske jame pobral šila in kopita, s svojo vojsko vred. Tako je [kraljica Vida](#) rešila svoje rojake gotove smrti.

O tem zgodovinskem dogodku sta pisala [Anton Aškerc v pesnitvi *Atila in slovenska kraljica* \(*Balade in romance*, 1890 Lj.\)](#) ter [Ivan Trinko v sestavku *Beneška Slovenija, črtice* \(186. in 187. stran\)](#), v slovenskem literarnem mesečniku [Dom in svet](#) (2/1898, Lj.).

IVAN TRINKO

Kraljica Vida

Ko je nekoč pridrl v deželo sam Atila, tedaj se je domača kraljica zatekla pred njim v to jama in tu se je hrabro in uspešno branila z ostanki svojih vojakov. Ko je sovražnik videl, da je ne more zmagati drugače kakor z gladom, sklene mirno čakati pod pečino, češ da v brlogu kmalu zmanjka živil. Ni se motil, zakaj kraljici je ostajal naposled le še polovnjak žita. Toda ona, hoteč premotiti oblegovalce z zvijačo, vsuje mednje vse žito in se zraven glasno pobaha, da ima živeža še za toliko let, kolikor zrn pšenice je priletelo mednje. In to je zadostovalo; sovražnik je utrujen pobral šila in kopita in kraljica je bila rešena.

Beneška Slovenija, Dom in svet 1898

Prikaz odločilnega dogajanja pred Landarsko jama v 5. stoletju (risba Morena Tomasetiga) in Trinkov povzetek legende, iz knjige [Giorgia Banchiga Benečija: ko se mala in velika zgodovina srečata](#).

Legenda o kraljici Vidi in njenem srečanju z Átilo je lahko izmišljena, a temelji na resničnem prečkanju Átilove vojske teh krajev med pohodom v Furlanijo. Kako je legenda lahko prišla v beneško-slovensko ljudsko izročilo, če Slovenci takrat še niso živeli v Nadiški dolini? Očitno so.

Medveščkovi sogovorniki o Átilovi vojski v Posočju

V svoji knjigi [Iz nevidne strani neba \(ZRC SAZU, 2015 Lj.\)](#) je Pavel Medvešček med drugim za-beležil tudi navedbe, ki omenjajo Átilovo vojsko. So sledeče:

Valentin Tinc Perkon (Podravne): “... Preden je narisal škud, mu je Brezar pokazal skalo na Malem vrhu, v kateri je bil vklesan. Ob njej pa so pred tem našli tudi večje število koščenih puščic, ki so jih nekateri pripisovali Atilovi vojski”. (184. stran, pogovor iz 1968)

Jože Pepo Breščak, p. d. Fatorinov (Podravne in Kambreško): “... Nikoli nisem izvedel, kaj so iz njega [starega drevesa škurža, brekanice – op. MF] izdelali. Vedel pa sem, da ga bodo nekateri pogrešali, saj so k njemu hodili po uteho in se z njim pogovarjali o stvareh, ki se z drugimi niso. Od njega so vedno odšli potolaženi in z upanjem, da bodo tu še naprej ostali in bolje živeli od tistih, ki so tu videli Atilove in Napoleonove vojske.” (191. s., pogovor iz 1967)

Jerin, samotar (okolica Kambreškega): “Brezar je imel svoj način, ki ga je prevzel od očeta, oče pa od svojega očeta in tako naprej. Kdo naj ve, do kam? Morda do Atilovih časov ali še kaj čez. ...” (216. s., pogovor po Strgarjevi smrti)

Ana Žnidarčič, p. d. Kračarjeva: “Kamen s strelicami je izpred naše hiše izginil pod Italijo, verjetno okoli leta 1930. O njegovem nastanku je bilo več razlag. Eni so rekli, da je bil kamen izklesan v času, ko so k nam prišli Turki, spet drugi, da je iz časov, ko je tu čez šla Atilova vojska v Furlanijo. ...” (314. s., pogovor iz 1955)

Skladno z zdravo pametjo so pričevalci lahko omenjali Átilovo vojsko ob predpostavki, da so njihovi predniki takrat živeli v Posočju, torej so posoški staroverci staroselci.

Poznavalec ljudskega izročila na Krasu in staroverec Boris Čok iz Lokve ...

... mi je v e-sporočilu 11-9-2018 s svojim izvirnim mnenjem potrdil, kar sem zgoraj že povzel o Hunih iz dvojice drugih virov, kot sledi: “[P]oznam to pripoved! Znano je tudi, da je bila Landarska jama staroversko svetišče, ki so ga prekrili s cerkvico sv. Ivana! V njej so poslikana znamenja sončnih koles in svarice, kar nakazuje, da so častili takrat še Peruna oziroma Kresnika, torej sploh še niso bili pokristjanjeni! Teoretično, naj bi Huni šli čez naše ozemlje pred naselitvijo in tu pridemo do dileme, kako so predniki vedeli za Hune, če jih sploh naj ne bi bilo tu! V tem kontekstu nekaj ne klapa! Pri nas na Krasu so se ohranile pripovedi o Hunih kot "pasjeglavcih", ki naj bi imeli rep na glavi in poševne oči! Od kje torej to [ljudsko izročilo]*, če jih [naših prednikov]* še ni bilo na tem ozemlju! Tudi rimsko ime za Dunaj – Vindobona – nakazuje, da so živeli tam Vindi (Vendi, tako so Slovane nazivali tudi Germani) in nenazadnje so Arkono in ozemlje vse do Južne Danske naseljevala slovanska plemena! Prav zaradi zavzetja teh ozemelj v križarskih vojnah Dancev in Saksoncev so pro-germanski zgodovinarji potvarjali dejstva, da so Slovani prodrli do Odre veliko pozneje, kar je čista laž! Današnji nemški zgodovinarji priznavajo, da so Slovani bili tisti, ki so bili pregnani, asimilirani ali iztrebljeni in ne obratno! V Sloveniji mnoge historične visoko šolane osebnosti vse to vedo in vendar še vedno trdijo o prihodu naših prednikov v 6. stoletju. Res absurdno!

* Besedilo v oglatih oklepajih dodal pisec tega sestavka.

Zaključki

Zgodovinarji in akademiki očitno namerno zanemarjajo tisto ljudsko izročilo, ki nakazuje staroselstvo naših prednikov. Vsiljuje se sklep, da v oziru našega staroselstva službeni zgodovinarji in Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) načrtno zavajajo javnost.

Nesporno so se ljudstva selila po Evropi, velja tudi za širše Slovensko, vendar je SAZU-jeva domnevna priselitev naših prednikov v 6.–7. stoletju izza Karpatov izmišljena, saj jo ljudsko izročilo o naši prisotnosti v prvi polovici 5. stoletja postavlja na laž.

Rakek, 19. grudna (decembra) 2022

Mitja Fajdiga, raziskovalec in urednik spletnic Megalitska Slovenije

* * *